

De

VRIENDEN van de PLANTENTUIN

GENT

driemaandelijks tijdschrift
zeventiende jaargang
nr. 4 december 1998

De VRIENDEN van de PLANTENTUIN GENT

**driemaandelijks tijdschrift
zeventiende jaargang
nr. 4 december 1998
ISSN 0777 - 8821**

Inhoud

Redactioneel(tje)	2
Dag Gilberte !	3-5
Maretak (<i>Viscum album</i>)	6-11
De Bourgoyen-Ossemeersen	12-13
Zadenlijst 1998	14-21
Lidgeld 1999	22
Agenda 1998	23-25
Cursus : een natuurvriendelijke tuin	26
Eetbare, giftige of ongenietbare paddestoelen (3)	27-33
Jaarverslag 1998	34-37
Toekomstige activiteiten in 1999	38-41
Over erwten en asperges ...	42-44
Het schoolmuseum Michel Thiery	45
Lezersforum	46-47
Colofon	48

Beste lezer,

Bij het samenstellen van dit laatste nummer van 1998 had ik eerst een onaangenaam gevoel van "waarmee kan ik deze aflevering weer opvullen", maar na het bijeenbrengen van diverse mappen en geschriften en berichten allerhande had ik uiteindelijk een tekort aan pagina's om alle gewenste informatie op te nemen.

Waarvoor mijn welgemeende excuses bij de betrokken wachtende auteurs, die hun creaties nog niet zien verschijnen.

Als gevolg van dit gebrek aan pagina's (of teveel aan dringende informatie) kan zelfs de intussen zowaar klassiek geworden lijst met "weldoeners" (onze beschermende en steunende leden) niet meer in dit nummer worden opgenomen. Deze lijst krijgt haar prioriteit in het volgende maartnummer.

Een andere klassieker-in-wording is onze zadenlijst, waarvan de kwaliteit van jaar tot jaar stijgt. Deze lijst vormt nu een integraal deel van dit winternummer, en is voorzien van een strookje om uw desiderata kenbaar te maken. Van niet-leden horen we af en toe lichtjes jaloerse opmerkingen. En toch is het leven simpel : lid worden !

In dit nummer verschijnt een naar mijn mening bijzonder interessante en stimulerende bijdrage over een welbekende maar slecht begrepen plant, de Maretak. Deze bijdrage nodigt uit tot experimenteren en tot leren kritisch waarnemen. Lezen !

Uw redacteur,

A handwritten signature in black ink, which appears to read 'Paul Galsbeek'. The signature is fluid and cursive, with a long horizontal stroke extending to the right.

Dag Gilberte !

Cyrilla GILLIS
Asschout 2, 9940 Evergem

Bij het begin van een vorige bestuursvergadering heeft het bestuur - met veel spijt - afscheid genomen van ons aller Gilberte, die "een stapje opzij wilde zetten", maar ook meteen heeft gezorgd voor een vervangende nieuwe kracht, Marie-Therese Van den Hove.

Gilberte is altijd zeer nauw betrokken geweest bij de werking van het bestuur, en ze heeft vanaf het begin de vereniging helpen dragen, met grote en kleine inspanningen, met zichtbare en meer verborgen werkzaamheden.

We hopen dat we nog heel lang zullen kunnen genieten van haar versterkende soep tijdens de opruimdagen, van haar didactisch gestoffeerde rondleidingen, en van haar buitengewone vertelkunst, die ongetwijfeld gedragen wordt door een boeiend leven (neerschrijven, Gilberte !).

Het afscheidswoord, zoals uitgesproken door Cyrilla, wordt hier integraal overgenomen.

Lieve Gilberte,

Zeer node en met grote spijt in ons hart moeten we jou als bestuurslid van "De Vrienden van de Plantentuin" laten gaan. Nu ja, we verliezen je niet helemaal ... maar toch ... maar toch ...

In elk geval is het nu wel "Het" moment om de Geurige Kruiden, de Mirre en de Laurierkrans voor je boven te halen, je hebt dat niet zo graag, maar 't is nodig !

Meteen heb ik ook een soortement inventaris opgemaakt van wat Jij voor ons betekent.

Ruik je "de Mirre" al enigszins, Gilbertje ?

De meeste leden van onze Plantentuin-vrienden, je Cursisten, je Wandelaars, je mede-Natuurgidsen schrijven je wellicht geen stapels brieven boordevol woorden van waardering en aanmoediging, ze blijven wel dankbare, enthousiaste, maar stilzwijgende genietters ! En eigenlijk wil je dat ook zo. Om nu een "serieuze" inhaalbeweging te maken voor dit Grote Verzuim, willen we nu van deze gelegenheid gebruik maken om je dus uitdrukkelijk te bedanken voor de vele jaren van enorme inzet, vol enthousiasme, steeds opduikend met frisse en leerrijke ideeën, met smakelijke en gezonde recepten, heerlijke soep, een grapje hier, een monter woord daar en altijd voor iedereen klaar ! Je bent niet alleen een schitterende vrouw en moeder, een ijverige bezige bij, maar tegelijkertijd een bron van kennis die je aan elkeen die er oren voor had, op een sublieme manier en graag doorgaf. Je leerde ons kijken met andere ogen, en voelen met ons hart, je leerde aan velen wat "Natuur-Bescherming" was.

Let op ... nu komt "de Laurierkrans" eraan.

Wij hier allen beseffen ten volle hoeveel uren natuurbeleving, artistieke bezigheid, hoeveel geestelijke verrijking, welke onschatbare waarde aan kennis je ons al die jaren doorgaf. Van je vriendschap, je steun en genegenheid kunnen we geen optelsom maken, zelfs de beste PC krijgt dat niet voor mekaar, ofwel slaat dat ding "Tilt" of we krijgen oververhitting op het stroomnet. Je kan er van op aan, dat we maar al te goed beseffen hoe waardevol je medewerking voor ons allen hier, de Univ enerzijds, het bestuur Van en De Plantentuin-vrienden anderzijds, was en is ! Hoeveel keer, op weg naar hier toe, heb je ons verrast met het gerinkel van je wel heel aparte fietsbel, hoeveel snoeschaartjes heb je versleten voor het maken van ontelbare ruikers ? En hoeveel keer moest jouw Eric je weer eens voor een paar uur missen ? We zijn hem ook bijzonder dankbaar voor al zijn begrip.

En nu nog wat "Geurige Kruiden" ...

Een dankwoord waarin al onze Waardering besloten ligt is hier dus meer dan wenselijk, en samen met al "de Geurige Kruiden van deze Plantentuin", hopen we van ganser harte dat we jou nog lang hier bij ons zullen zien en houden !!!

Om het kort te houden, graag nog dit ...

Om de Vreugde die we vonden, om het Lied dat we zongen, om de Uren die we deelden, de Woorden die we dronken, bij de Geur van hout, luisterend naar de Stilte in het vage Schemerlicht, om je Warmte, om je Rust, om je Trouw, om JEZELF nog, willen we je allen "Danken".

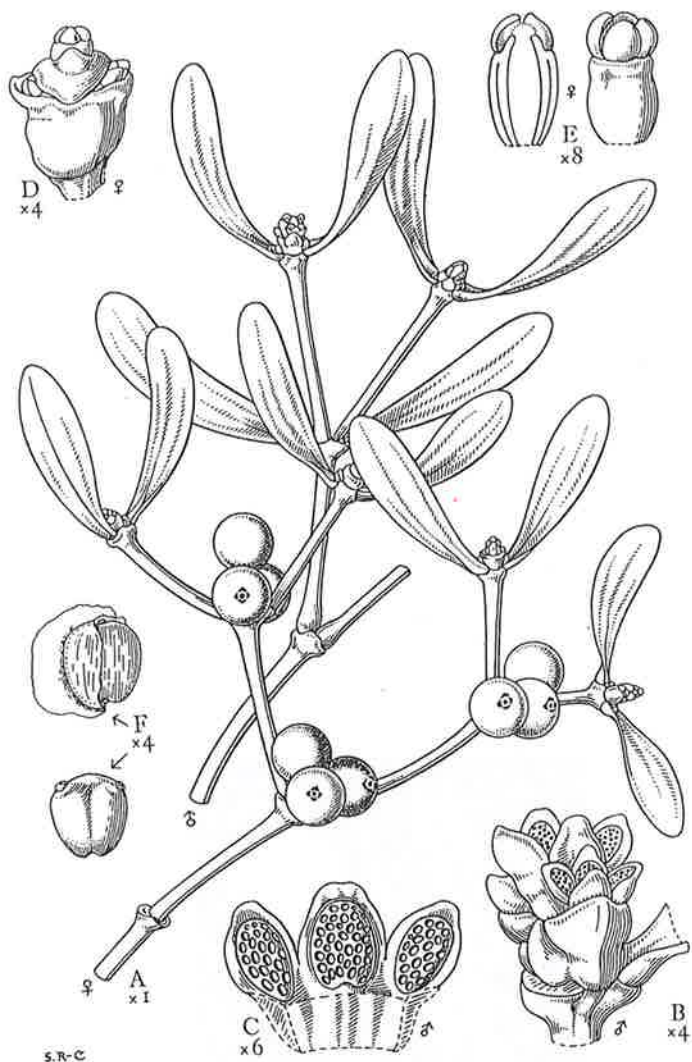

Fig. 1. Maretak (*Viscum album*).

A : habitus van mannelijke en vrouwelijke plant. B : enkele mannelijke bloemen. C : opengelegde mannelijke bloem. D : enkele vrouwelijke bloemen. E : vrouwelijke bloem (rechts) en overlangse doorsnede (links). F : zaad met deel van de vruchtwand (boven) en zaad met twee embryo's (onder).

(Ross-Craig, 1979, Drawings of British Plants)

Maretak (Viscum album)

Charles DECLERCK
Brusselbaan 45, 1790 Affligem

Weldra vinden we maretak weer bij de kerstversiering. Deze plant zit vol mystiek, en heel wat liefhebbers hebben, meestal tevergeefs, wel eens geprobeerd om de zaden op een (gastheer)boom te laten kiemen. Daarom schreef ik deze bijdrage.

Halfparasiet

Maretak is een van onze weinige halfparasieten.

Ter verduidelijking, een **parasiet** is een plant die leeft ten koste van een andere soort, zoals Warkruid (*Cuscuta*) met haar zuigworteltjes, of bremrapen (*Orobanchë*).

Een **epifyt** daarentegen gebruikt een plant (boom) enkel als houder, maar vertoont geen water- of voedselrelaties met haar "steun". In ons klimaat zijn er weinig planten (mossen, enkele varens, enkele bloeiplanten) die deze ecologische nis kunnen bezetten, maar in de tropen zijn er veel orchideeën, bromelia's, tillandsia's, varens, ... die de boomkruin hebben veroverd.

In de tropen zijn **halfparasieten** algemeen op bomen aanwezig, bij ons is er maar één'tje die we in de boomkruin kunnen aantreffen.

Waarin bestaat dit "half" zijn dan ?

Een boom zuigt met zijn wortels water op met de daarin opgeloste voedingszouten, dit gaat door de levende houtlaag onder de bast (spint) naar boven tot in de bladeren. Daar gebeurt de bladgroenverrichting (fotosynthese) waar suikers en andere bouwstoffen worden gevormd. Dit sap met bouwstoffen wordt nu langs het levende deel van de bast over de gehele boom tot in de wortels verdeeld.

Een halfparasiet zal zuigwortels vormen naar de houtlaag, en enkel dit water met minerale zouten opzuigen, maar staat zelf in voor de eigen fotosynthese. De schade die hij aan zijn gastheer toebrengt is bijgevolg betrekkelijk beperkt.

Kieming

De kieming van de maretak verloopt slechts gunstig binnen de enge grenzen van een welbepaald microklimaat. In die streken komt de soort algemeen voor. Waar dat microklimaat niet bestaat, is maretak afwezig, en waar het geschikte microklimaat zelden wel eens optreedt, dan kan plots maretak opduiken maar nadien blijft verjonging weer lang achterwege.

Wanneer je de bes van een maretak openmaakt, zal je zien dat het ene zaadje (vruchten bezitten zelden twee zaden) omgeven is door klevend vruchtvlees met een vaste structuur. De dag nadien is datzelfde vruchtvlees vloeibaar geworden, ook wanneer het in de gebarsten bes is gebleven.

In de natuur zijn lijsterachtigen verzot op die bessen, dan worden hun uitwerpselen even vloeibaar en kleverig, en meestal zitten er wel meerdere zaadjes in. Wanneer door toeval die uitwerpselen op een tak terecht komen, dan zullen de zaadjes door hun gewicht in de kleverige brij naar de onderzijde van de tak schuiven. Daar droogt de kleefstof op, en zitten de zaadjes goed vast en beter beschermd tegen de wegspoelende regen en de uitdrogende zon.

Om te kiemen moeten de zaadjes hoegenaamd niet door het darmkanaal van een vogel gaan, ze kiemen even goed wanneer men ze direct op een tak aanbrengt.

Nu begint het kiemingsproces dat *heel traag* verloopt.

Het zaadje zwelt en wordt groen : dit toont aan dat het vocht opneemt én aan fotosynthese doet.

Dan ontwikkelt zich de kiem die onmiddellijk naar de tak groeit. Die kiem is ook groen en wanneer zij de tak raakt, vormt er zich een verbreding, een soort zuignap. Daaruit ontwikkelt zich een fijn draadvormig worteltje, dat de schors doorboort tot in het spint.

Van dan af kan de kiemplant zelf water uit de gastheer opnemen. De eerste twee blaadjes (de twee zaadlobben !) verschijnen dan pas, of nog later, na de volgende winter.

De conclusie is heel eenvoudig.

Dit gehele en langdurige kiemingsproces verloopt in eerste instantie epifytisch, dus totaal afhankelijk van regenwater om niet uit te drogen, vanaf de late herfst en winter of begin van de lente wanneer de zaadjes in de uitwerpselen op een tak belanden tot het einde van de daarop volgende zomer of herfst tot de kiemplant zelf water kan tappen uit de gastheer.

Het microklimaat

Dit langdurige kiemingsproces op epifytisch wijze zal m.i. ook zo lang aanslepen omdat ook in een gunstig microklimaat wel eens minder gunstige perioden zullen voorkomen, waarbij de groei stilvalt door watergebrek. Het is dan niet denkbeeldig dat het te grote vochtverlies van het kiemende zaadje een sterke groei-remming veroorzaakt die heel wat tijd vergt om te herstellen.

Als deze stelling juist is, moet het omgekeerde ook juist zijn : zorg dat de kiemplantjes nooit watergebrek lijden (zonder dat licht en lucht ontbreken), en de kieming zal ongehinderd en bijgevolg sneller kunnen doorgaan.

Vermits ons klimaat gekenmerkt is door een wisseling van soms lange regen- en droogteperioden, is het bijna vanzelfsprekend dat de meeste kiemplantjes uitdrogen en afsterven vóór het einde van de zomer. Slechts als regelmatige nachtelijke condensatie (in een bos of in een vallei) het dagelijkse vochtverlies kan compenseren, dan kan de kiemplant in leven blijven.

Als er nu in een streek nooit maretak werd vastgesteld, en er dan toch heel sporadisch een maretak voorkomt hoog in de bomen, dan bewijst het in de eerste plaats dat lijsters die voordien bessen hadden gegeten inderdaad zijn voorbijgetrokken, maar vooral dat in dát ene jaar het zomerseizoen bijzonder vochtig is geweest, waardoor de kieming gunstig is kunnen verlopen.

Men kan er ook gerust van uitgaan dat de jaren voordien en nadien de lijsters er ook voorbij kwamen... Ook daarom gaf die plant geen nakomelingen.

Tweehuizigheid

Eerlijkheidshalve moet ik bekennen dat er nog een addertje onder het gras zit : Maretak is namelijk een tweehuizige plant, uit een zaadje groeit een plant met ofwel enkel mannelijke bloemen, of een met enkel vrouwelijke bloemen. Een geïsoleerde vrouwelijke plant zal bijgevolg zelden of nooit rijpe zaden produceren, en een mannelijke plant vanzelfsprekend nooit.

Omdat in de uitwerpselen van vogels meestal meerdere zaden aanwezig zijn, is de kans groot dat dicht bij elkaar planten van de twee geslachten voorkomen, maar ze kunnen ook allen van hetzelfde geslacht zijn, zoals dat ook voorkomt in sommige gezinnen met als kinderen uitsluitend jongens of meisjes.

Affligem

In mijn gemeente Affligem werden nog nooit maretakken vastgesteld. Nu waren er ineens 4 bollen in de bomen, allen canadapopulieren, en allen even dik, dus ook even oud. Drie van deze bomen stonden betrekkelijk dicht bij elkaar, de vierde was op meer dan een kilometer in vogelvlucht. Waar de drie stonden werd twee jaar geleden een reeks bomen geveld, met het gevolg dat er nu maar één meer staat.

Nog nooit is er één jonge maretak waargenomen terwijl men logischerwijze kan aannemen dat elk jaar lijsters over trekken.

Dit bewijst m.i. dat mijn stelling juist is : die ene zomer was gunstig voor de kieming, en alle jaren ervoor en erna waren het niet !

Biologische relaties

Maretak maakt tijdens de bloei blijkbaar veel nectar aan in zijn/haar onopvallende bloemen, want ze worden druk bezocht door bijen : goede bijenplanten dus.

Door de aanwezigheid van enkele maretakken lijden de bomen praktisch niet, maar sommige bomen zijn zo sterk beladen dat ze er m.i. van sterven. Ik ben van oordeel dat de kwaal vooral plaats vindt gedurende de rust van de bomen. Zijzelf verliezen hun bladeren, terwijl de maretak ze behoudt.

Dus zal de maretak gedurende de rust van de boom zelf blijven verdampen, waardoor een grote hoeveelheid maretakken de boom werkelijk zal leegzuigen, bijgevolg uitdrogen, zodat de boom in de lente niet meer in staat is om dat vochtverlies te herstellen.

Ten laatste wil ik ook het fabeltje uit de wereld helpen dat de verspreiding zou gebeuren doordat de bessen aan de bek van de lijsters zouden blijven kleven, en de vogels zouden na een lange tocht hun bek aan een tak afwrijven... Mag ik erop wijzen dat geen enkele vogel verdraagt dat er iets aan zijn bek kleeft. Als dat toch gebeurt, dan blijft hij onmiddellijk zijn bek over een tak wrijven tot het klevende voorwerp eraf is. Pas nadien zal hij verder gaan of wegvliegen.

Indien u maretak wenst te zaaien op een van uw bomen, zaai dus steeds meerdere zaadjes gelijktijdig, en bedenk een systeem waardoor ze het vochtverlies gedurende warme en droge zomerdagen 's nachts kunnen herstellen, en zorg dat ze niet kunnen wegspoelen bij hevige onweders.

Veel succes !

Post scriptum

De auteur heeft op het internet een website met tal van aanvullende gegevens, waarvan in een volgend nummer een samenvatting zal verschijnen.

Kijk naar <http://gallery.uunet.be/xavdeclerck/index.htm>

De Bourgoyen-Ossemeersen

Cyrrilla GILLIS
Asschout 2, 9930 Wondelgem

Vlaanderen, niet in het minst de streek langs de Leie, is al van oudsher geroemd om zijn prachtige meerslandschappen. Meersen zijn laaggelegen, drassige graslanden doorsneden door tal van grachten en sloten. 's Zomers worden ze gebruikt als hooiland of grasweiden, 's winters bij wassend water staan ze blank. Van de ooit zo uitgestrekte Leiemeersen in en rond het Gentse zijn de Bourgoyen-Ossemeersen één van de laatsten.

Het gebied is een Stedelijk Natuurreservaat, gelegen op het noord-westelijk grondgebied van Gent, op amper 3 km van het stadscentrum, tussen de wijk Brugse Poort en de dorpskernen van Mariakerke en Drongen. Een door het aanleggen van de Ringvaart en R4 (1967) afgesloten Leiearm vormt de grens tussen de noordelijk gelegen Bourgoyen en de zuidelijke Ossemeersen, ten zuiden wordt het begrensd door de oude spoorwegberm, een deel van het in 1922 aangelegde westerringspoor. Nadat het in 1950 niet meer dienstig was voor het reizigersvervoer werd het als spoor afgeschaft en in 1977 tenslotte werd de dijk bij het reservaat gevoegd. En terecht, want de droge zandige grond brengt een totaal verschillende plantengroei dan in de rest van het gebied met zich mee.

Maar bekijken we eerst het gevarieerde landschap eens van naderbij.

Centraal gelegen is de Valkenhuisdonk die ontstaan is uit zand dat tijdens de laatste IJstijd uit de Noordzee in de "Vlaamse Vallei" werd afgezet. Dit is de vallei van Leie, Schelde en Dijle, die samen uitmondden in het "Zwin" (dat toen nog reikte tot waar Gent nu ligt). Later werd op dit donk de "Valkenhuishoeve" gebouwd (eerste melding in 1561).

Een tweede gebouw nauw verbonden met de historie is de "Hoosmolen" aan de Leie, die al van in 1597 het gebied ontwatert (sinds 1982 buiten gebruik).

De Bourgoyen-Ossemeersen zijn ongetwijfeld één van de mooiste natuurpleltjes die onze streek rijk is. Vooral dergelijke waterrijke gebieden dragen een uitzonderlijke biologische rijkdom aan fauna en flora.

Het gebied kent veel opmerkelijke natuurelementen, waarvan de talrijke watervogels zeker de opvallendste zijn. Het beheer van deze gebieden wordt gericht op enerzijds de uitzonderlijke flora en anderzijds de overwinterende watervogels.

Het waterpeil wordt enigszins kunstmatig hoger gehouden waardoor een deel van de graslanden gedurende 3-4 maand onder water staan, hetgeen een grote aantrekkingskracht inhoudt voor de watervogels. Deze meersen hebben dus een belangrijke functie als foerageer-, rust- en toevluchtsoord voor de soms massaal aanwezige watervogels.

Bij ons bezoek aan het gebied schenken we dan ook bijzondere aandacht aan deze "overwinteraars".

Een gezonde en deugddoende winterwandeling wordt het.

Het kan koud zijn of niet, het is tenslotte winter : voorziet dus aangepaste kledij en laarzen.

Ook meenemen : verrekijker en/of telescoop, anders is het elk om beurt kijken.

Afspraak : 13.15 u aan de ingang van de Plantentuin, of op de

Vertrekplaats : 13.30 u aan de Molen op het einde van de Mahatma Gandhistraat (in de wijk achter het Roigemzwembad).

Uw gids, Cyrilla Gillis

Zorg voor open helder weer ... en wij zorgen voor de rest ...

Marc LIBERT
Plantentuin

Vorig jaar bestelden ruim 120 Vrienden uit onze lijst. Akkoord, het is een gratis service, maar een activiteit waar één op vijf leden aan deelneemt, vraagt om herhaling.

Ook dit jaar kan u kiezen uit 50 soorten waarvan u vers zaad krijgt, dat bij ons weten goede zaairesultaten geeft. De zaden zijn geoogst in de Plantentuin zelf, maar ook bij enkele van onze leden in hun eigenste plantentuin, waarvoor onze hartelijke dank ! Willen we in de toekomst de lijst nog interessanter maken, dan moeten wij hier nogmaals om uw medewerking vragen. Wie ons zaden kan bieden van minder gekende, maar op één of andere manier waardevolle planten, kan ons vooraf een lijstje opsturen. Het hoeven echt geen pakken zaad te zijn; meestal levert één volgroeide plant ruim zaad genoeg voor onze bedeling.

Voor elk wat wils

Ook nu is de lijst een bont allegaartje, deze keer met wat meer vaste planten.

Sommige soorten leerden we kennen tijdens uitstappen van de Vrienden, zoals de schitterende Griekse melkwingerd (*Periploca graeca*) (49) en de stijlvolle *Anemone rivularis* (18).

Knikkend nagelkruid (31) en Blauw glikkruid (46) mogen niet ontbreken in de heemtuin; we staan ieder jaar weer versteld van de ongekende schoonheid van onze eigen flora.

U vindt planten voor verwildering, maar ook de 'haute couture' met *Arisaema flava* (19) als onze persoonlijke topper.

Wat concrete gebruikswaarde betreft kan u niet zonder Wilde marjolein (41), u maakt uw eigen *Echinacea*-tinctuur, of u mildert tandpijn met het verdovende vruchtje van de *Zanthoxylum* (50).

Let ook op de favoriete standplaats van uw keuzeplanten. Er is keuze uit droogte- en vochtminners, zon of schaduw, zuur of kalk...

Zaaien

Zaai-aanwijzingen vindt u op de zaadzakjes. Enkele soorten hebben beslist een koudeperiode nodig : zaai deze onmiddellijk na ontvangst uit.

Soms kiemen niet alle soorten in het eerste jaar na uitzaai. Wie geduld oefent merkt dat een tweede winter wonderen kan doen.

Cadeau !

Wil u plantenvrienden een cadeautje doen, dan lijkt ons dit aanbod niet te versmaden : nieuwe leden kunnen al onmiddellijk een keuze maken bij ingang van hun lidmaatschap !

Eenjarigen

1. Straalvrucht, *Anoda cristata*, Kaasjeskruidfamilie
Border- of perkplant, 70 cm, doorbloeiend in lilatinten, volle zon, alle bodems

2. Groot trilgras, *Briza maxima*, Grassenfamilie
Ook wel bekend als Bevertjes, droogbloem tot 1 m, met groenpaarsige, bengelende aartjes

3. *Cuphea lanceolata*, Kattestaartfamilie
Border- of perkplant, tot 70 cm, kleverige stengels, dieppaarse grote bloemen

4. *Kaaps springzaad, Impatiens capensis*,
Balsemienfamilie. Vleziger versie dan van onze inheemse soorten, kleurmengeling van roze, rood en paars, tot 1 m

5. *Klaproos-cultivar, Papaver rhoeas 'Parelmoer'*,
Papaverfamilie. "Onze" klaproos in tere pastel-zilver tinten, een enkele rode inclus

6. *Slaapbol, Papaver somniferum*, Papaverfamilie
Forse soort, lila-paarse bloekleur, levert het maanzaad voor uw broodjes

7. *Asperge-erwt, Tetragonolobus purpureus*,
Vlinderbloemigen. Mediterrane soort, voor zon en droge bodem, prachtige vuurrode bloemen...

Tweejarigen

8. *Veldhondstong, Cynoglossum officinale,*

Ruwbladigen

Sobere blad- en bloemplant, zacht behaard, met donkerpaarse bloei

9. *Slangekruid, Echium vulgare,*

Ruwbladigen

Blauwe 50 cm hoge bloeiaren op een ruwbladig bladrozet, voor droge plaatsen

10. *Muurbloemsoort, Erysimum perofskianum,*

Kruisbloemigen

Pakistaanse en Afghaanse, lage, oranjebloeiende muurbloem, ook als éénjarige te kweken

11. *Teunisbloem, Oenothera cultivar*

(voorlopig zonder naam), Teunisbloemfamilie.

Volledige plant zalmoranje doorlopen, bleekgele bloei, aparte kleurenharmonie, 1,2 m

12. *Wegdistel, Onopordum acanthium,*

Composietenfamilie

Monumentale speervorm, tot 2,5 m hoge, grijsbladige distel

13. *Hertshoornweegbree, Plantago coronopus,*

Weegbreefamilie

Klein, eetbaar weegbreetje met grof getand blad, zelfzaaiend, voor verwildering

14. *Mariadistel, Silybum marianum,*

Composietenfamilie

Accentplant, rozet met enorme bladeren, langs de nerven wit-gemarmerd, diepviolette distelvormige bloei, 1,5 m of meer

Vaste planten

15. Christoffelkruidsoort, *Actaea pachypoda*,

Ranonkelfamilie

Scharlaken stengels en melkwitte bessen, GIFTIG !, sobere bladplant tot 90 cm

16. Looksoort, *Allium stipitatum*, Lookfamilie

Tot 50 cm hoge looksoort, lichtlila, droogbloem

17. Alonsoa soort, Helmkruidfamilie

Rijkbloeiend, wit, tot 70 cm hoog, ook als éénjarige te kweken, niet winterhard !

18. *Anemone rivularis*, Ranonkelfamilie

Doorbloeiende anemoon, tot 1 m, bloem met wit binnenin en blauwige buitenzijde

19. *Arisaema flava*, Aronskelkfamilie

Guitige gele bloempjes als mini-cobraatjes, 'chic' blad, in droge grond winterhard

20. Italiaanse aronskelk, *Arum italicum*,

Aronskelkfamilie

Forse aronskelk voor schaduw, grote lichtgroene bladeren bij de bloeikolf

21. Gele asfodeline, *Asphodeline lutea*,

Asfodelusfamilie

Tot 1,5 m hoge bloeiaren, uit een (reuze-)grasachtig rozet in zomer, voor een droge standplaats

22. *Asphodelus fistulosus*, Asfodelusfamilie

Lang bloeiende, maar kort levende, zelfzaaiende éénzaadlobbige, tot 60 cm

23. *Carex grayi*, Cypergrassenfamilie

Frisgroene plant met leuke 'goedendagvormige' bloeiwijze, tot 40 cm

24. *Cephalaria gigantea*, Kaardebolfamilie

Forse tot 2 m hoge plant, teergele scabioosvormige snijbloemen in zomer

25. *Dianthus knappii*, Anjerfamilie

Geelbloeiende !!! anjer, fijn en verrassend, tot 50 cm

26. *Geel vingerhoedskruid, Digitalis lutea*,

Helmkruidfamilie

Aar met miniatuurvingerhoedjes, vanuit een donkergroen bladrozet, kalk- en warmteminner

27. *Kaapse zonnedaauw, Drosera capensis*,

Zonnedaauwfamilie

Voor arme, zure en vochtige bodem, kleverige insectenvanger, niet winterhard

28. *Ronde zonnedaauw, Drosera rotundifolia*,

Zonnedaauwfamilie

Inheemse zonnedaauw, fragiel vleesetertje voor vochtig, arm, zuur milieu

29. *Rode zonnehoe, Echinacea purpurea*,

Composietenfamilie

Populaire medicinale plant, ongeveer 1 m hoge bloeistengels met roodpaarse bloei, bijzonder geliefd door slakken

30. *Eucomis bicolor*, Hyacintfamilie

Als bol te overwinteren, decoratieve border- of kuipplant, bloeistengel 60 cm, met een dichte bloementros, en op de top een kuifje

31. *Knikkend nagelkruid, Geum rivale*, Rozenfamilie

Inheemse schone, roze-oranje-rood getinte bloemen boven een diepgroen bladrozet

32. *Gevlekt havikskruid, Hieracium maculatum*,

Composietenfamilie

Roodbruin gevlekt bladrozet, tot 80 cm hoge bloeistengels met gele hoofdjes

33. *Hosta clausa* var. *normalis*, Hostafamilie

Lage en zodenvormende !!! paarsbloeiende bladplant, vochtige schaduw

34. *Iris douglasiana*, Lissenfamilie

Bijna groenblijvende, forse iris, vertakte bloeistengel met blauwige bloemen

35. *Iris ensata* 'Laughing Lion', Lissenfamilie

Gestileerde Japanse cultivar, met een vlak bloemdek, blauwpaars, als vlinders boven het zwaardvormig blad

36. *Lathyrus aureus*, Vlinderbloemigen

Onbekende, maar betrouwbare vaste plant met geeloranje bloemen, ook als snijbloem geschikt

37. *Brede lathyrus*, *Lathyrus latifolius*,

Vlinderbloemigen

Geurende bloemen op een 2 m rankende klimmer, stengels gevleugeld

38. *Vaste lupine*, *Lupinus polyphyllus*, Vlinderbloemigen

Ouderwets aandoende, maar betrouwbare vaste plant, ook goed voor verwildering

39. *Muskuskaasjeskruid*, *Malva moschata*,

Kaasjeskruidfamilie

Kortlevende, tot 1 m hoge, roze bloeiende kaasjeskruid

40. *Nachtschone*, *Mirabilis jalapa*, Nachtschonefamilie

Als knol (met wat bescherming) overwinterbare, vlezige, tot 70 cm hoge, goed doorbloeiende avondbloeier

41. *Wilde marjolein*, *Origanum vulgare*, Lipbloemigen

Sterke vaste plant, bodembedekker voor zon tot halfschaduw, lila bloei, bekend keukenkruid 'oregano', bijzonder harmonieus op mozzarella

42. Scharnierbloem, *Physostegia virginiana* 'Summer Snow',

Lipbloemigen

Snel uitbreidende, witte zomerbloei, stevige plant tot 1 m, met merkwaardig "scharnierende" bloemen !

43. Ballonbloem, *Platycodon grandiflorum*,

Klokjesfamilie

Opvallende witte en blauwe bloemen, meer ballon- dan klokjes-vormig, op een stevige stengel

44. *Salvia x jamensis*, Lipbloemigen

Vorstgevoelige salvia, (dwerg)heestervormig met gultige bloei, roze-lilatinten mix

45. Duifkruid, *Scabiosa columbaria*, Kaardebolfamilie

Mooie bladvormen, paarsblauwe bloei, tot 90 cm, kalk- en warmteminnend

46. Blauw glidkruid, *Scutellaria galericulata*,

Lipbloemigen. Belgisch én mooi ! Uitstoelende oeverplant, helderblauw en langbloeiend

47. *Smilacina stellata*, Meiklokjesfamilie

Slanke, witte bloeiaartjes op zigzagstengel, sluitende bodembedekker voor schaduw, tot 70 cm

48. Witte dodenwaard, *Veratrum album*, Melanthiaceae

Bleekgroenbloeiende, 1,5 m hoge, statige bladplant voor vochthoudende bodem, GIFTIG !

Heesters en lianen

49. Griekse melkwingerd, *Periploca graeca*,

Zijdeplantfamilie. Zeldzame klimmer, zelfwindend en snelgroeiend, stervormige, groen-bruine bloemen

50. *Zanthoxylum planispinum*, Wijnruitfamilie

Stekelige struik, tot 3 x 3 m, met bijzonder aromatische peperbol-vormige vruchten

Hoe aanvragen ?

De meeste soorten zijn in tuinsituaties geoogst. Mogelijk zijn er ongewilde kruisingen ingeslopen. Alleszins moet de eventuele cultivarnaam gerelativeerd worden, want weinig zijn zaadvast.

Hoe dan ook, we wensen u veel succes !

Zaaigegevens zal u bij de zending aantreffen. Laat niet na om uw bevindingen, opmerkingen, waarnemingen, en zeker onze eventuele foute gegevens te melden, waarvoor onze dank !

U kan gratis bestellen, maar vergeet niet een aan uzelf gerichte en voldoende gefrankeerde envelop (17 F, of zal dat weer duurder worden ?) bij uw aanvraag in te sluiten.

Niet-leden kunnen enkel van dit aanbod genieten als ze zich eerst lid maken. Zij worden dan als nieuw lid voor 1999 opgenomen. In dit nummer zijn de diverse mogelijkheden om lid te worden opgenomen, op p. 22.

Het onderstaande strookje afknippen (op kopiëren) en opsturen (samen met de hierboven beschreven envelop !) naar :

De Vrienden van de Plantentuin Gent
Ledeganckstraat 35
9000 Gent

Ik wens volgende soorten (enkel nummer noteren) :

/ / / / (maximum 5 soorten)

Eventuele vervangers bij uitputting van onze voorraad :

/ / / /

Ik ben reeds / nog geen lid (doorhalen wat niet past)

Naam :

Adres :

Lidgeld 1999

In dit nummer vindt u een overschrijvingsformulier (als op uw adresetiket "1998" is gedrukt), waarmee u op eenvoudige wijze uw bijdrage voor 1999 kan betalen.

Omwille van de stijgende kosten van de voorbije jaren (vooral inzake posttarieven en papier), en om de Plantentuin financieel nog sterker te steunen heeft het Bestuur besloten om over te gaan tot een verhoging van het lidgeld.

Voor de Plantentuin betekent uw bijzonder gewaardeerde steun een hartverwarmend "duwtje in de rug".

Dank, beste Vrienden !

<i>Gewoon lid :</i>	400 F
<i>Beschermend lid :</i>	600 F
<i>Steunend lid :</i>	1000 F

Te storten op onze bankrekening 001 - 1192154 - 03 van De Vrienden van de Plantentuin Gent, met de vermelding "lid 1997".
Wil u aub de *naam en adres van het lid* vermelden, indien deze verschillend is van de betalende persoon. Beste dank !

Een *meerjarig lidmaatschap* is mogelijk, onder de voorwaarden hieronder beschreven : warm aanbevolen !

<i>Gewoon lid, 5 jaar :</i>	2000 F
<i>Beschermend lid, 5 jaar:</i>	3000 F
<i>Steunend lid, 5 jaar :</i>	5000 F

En tenslotte kan u lid voor het leven worden (vanaf 50 jaar)

<i>Gewoon lid, v.h. leven :</i>	7500 F
<i>Beschermend lid, v.h. leven :</i>	12500 F
<i>Steunend lid, v.h. leven :</i>	25000 F

U kan ons ook bijzonder goed helpen door zelf *een nieuw lid* aan te brengen, door onze Plantentuin meer bekend te maken, door met andere verenigingen hier op bezoek te komen, enz.
Men zegge het voort !

Agenda 1999

Januari

Zaterdag 23 januari, om 13.30 u, wandeling in het stedelijk
natuureservaat De Bourgoyen.
Informatie op p. 12-13.

Februari

Zondag 7 februari, om 10 u, aan de luifel in de Plantentuin.
Gratis rondleiding door de gidsengroep.

Maart

Zondag 7 maart, om 10 u, aan de luifel in de Plantentuin.
Gratis rondleiding door de gidsengroep.
Thema : Cactussen, o.l.v. Cyrilla Gillis

Zaterdag 20 maart, 9.30 u, bezoek aan het Schoolmuseum Michel
Thiery, o.l.v. gidsen.
Informatie op p. 45

April

Zondag 4 maart, om 10 u, aan de luifel in de Plantentuin.
Gratis rondleiding door de gidsengroep.
Thema : Lentegebeuren, o.l.v. Harald Evrard

Zaterdag 10 april, lentebezoek aan de tuin van Hilde Mortier.
Informatie in het maartnummer.

Zaterdag 17 april : Plantentuin, opruimactie.
Informatie in het maartnummer.

Zondag 18 april, Plantentuin, ruildag.
Informatie in het maartnummer.

Mei

Zaterdag 1 mei : wandeling te Leupegem, o.l.v. Cyrilla Gillis.

Zondag 2 mei, om 10 u, aan de luifel in de Plantentuin.
Gratis rondleiding door de gidsengroep.

Donderdag 6 mei : daguitstap naar Wakehurst Place (Engeland).

Zaterdag 8 tot zondag 16 mei : Orchideeëntentoonstelling.

Za 29 of zo 30 : uitstap naar Antwerpen, met bezoek "Achter de schermen van de Zoo", en bezoek aan de tuin van familie Van Oostveldt.

Juni

Zaterdag 5 juni : daguitstap naar Wakehurst Place (Engeland).

Zondag 6 juni, om 10 u, aan de luifel in de Plantentuin.
Gratis rondleiding door de gidsengroep.
Thema : waterplanten, o.l.v. Peter Dewulf

Zondag 13 juni : verkiezingen & Vaderdag & BBQ voor de Vrienden, in de Plantentuin (waarschijnlijk)

Zaterdag 19 juni : bezoek aan de tuin van Dirk Gunst.

Juli

Zondag 4 juli, om 10 u, aan de luifel in de Plantentuin.
Gratis rondleiding door de gidsengroep.
Thema : economische gewassen in de serres, o.l.v. Ferdinand Cobbaut.

Zondag 4 juli, etnobotanisch bezoek aan de Zuidmarkt te Brussel, o.l.v. Paul Goetghebeur

Zaterdag 10 juli, Plantentuin, opruimactie.

Zondag 18 tot zondag 25 juli : Gentse Feesten, in de Plantentuin.
Beknopt programma op p. 38-39.

Augustus

Zondag 1 augustus, om 10 u, aan de luifel in de Plantentuin.
Gratis rondleiding door de gidsengroep.
Thema : klimplanten, o.l.v. Roger Laureyns.

Zaterdag 28 augustus : bezoek aan de kruidenkwekerij Bastin (Brunssum, NL) en aan de Voerstreek (Limburg) (een heel apart natuurreservaat Altenbroek)

September

Zondag 5 september, om 10 u, aan de luifel in de Plantentuin.
Gratis rondleiding door de gidsengroep.
Thema : verspreiding van vruchten en zaden, o.l.v. Ferdinand Cobbaut.

Zaterdag 11 september : bezoek aan de tuin van Dr. Peleman.

Zaterdag 18 september, 14 u, Vrijdagmarkt, Jacob Van Artevelde.
Geleide stadswandeling. Verborgene plekken in Gent 2.

Donderdag 30 : start van de Paddestoelententoonstelling

Oktober

Zondag 3 oktober, om 10 u, aan de luifel in de Plantentuin.
Gratis rondleiding door de gidsengroep.
Thema : paddestoelen, o.l.v. Cyrilla Gillis.

Zaterdag 16 oktober, 14 u : Paddestoelenexcursie o.l.v. Cyrilla Gillis, te Waarschoot.

November

Zondag 7 november, om 10 u, aan de luifel in de Plantentuin.
Gratis rondleiding door de gidsengroep.
Thema : herfstgebeuren, o.l.v. Harald Evrard.

December

Zaterdag 11 december, om 14 u, Algemene Vergadering.

Cursus : natuurvriendelijke tuinen

De Vrienden van de Plantentuin organiseren, in samenwerking met **John Rigaux**, een cursus over het inrichten van meer natuurvriendelijke siertuinen. De lessen gaan door van 10-13 u en van 14-16.30 u, bij de Plantentuin. Picknick zelf meebrengen !

Les 1. De open ruimte, 27 februari

Voormiddag : de verschillende soorten gazon, bloemenweiden, bloemenakkers

Namiddag : wandeling door de Plantentuin en langs de voortuintjes in de buurt

Les 2. De gesloten ruimte, 6 maart

Voormiddag : de verschillende types massieven, heesterranden, bosschages, bomenrijen

Namiddag : wandeling doorheen het Citadelpark

Les 3. Toepassingen. Bloeiende planten en bladplanten, 13 maart

Voormiddag : het gebruik van éénjarige en meerjarige planten-borders, water- en moerasplanten, boskruidenbegroeiingen, etc.

Namiddag : wandeling door de Plantentuin

Les 4. Het tuinontwerp, 20 maart

Voormiddag : verschillende soorten tuinstijlen vroeger en nu, spelen met open en gesloten ruimten

Namiddag : wandeling in de Sint-Denijslaan

Les 5. Wandelvoordracht en bezoek aan een aantal tuincreaties van de lesgever, 24 april. Picknick te Afsnee !

Inschrijving

U kan zich inschrijven voor deze cursus door overschrijving of storting **vóór eind januari !!!** van 4000 F (4250 F voor niet-leden) op ons rekeningnummer 001 - 1192154 - 03 van De Vrienden van de Plantentuin, Willy Maststraat, Wondelgem.

De prijs voor het cursusboek is hierbij inbegrepen.

Deelnemers ontvangen later nog een afzonderlijke bericht.

Meer informatie bij Hilde Mortier : 09 - 222 73 72

Marc VAN DEN HEEDE
Faculteit Landbouwkundige en Toegepaste Biologische
Wetenschappen
Vakgroep voor Toegepaste Ecologie en Milieubiologie
J. Plateastraat 22, B-9000 Gent

3. Zeepzwam en Slijmige spijkerzwam

A. Zeepzwam (*Tricholoma saponaceum*)

De Zeepzwam behoort tot de orde van de Agaricales en de familie van de Tricholomataceae. De paddestoel wordt van juli tot november in vrijwel alle bostypen aangetroffen. In naaldbossen verschijnt de paddestoel vaak in grote zwermen.

Zoals bij veel andere zwammen gaat het ook hier om een mycorrhizazwam die in symbiose leeft met hogere vaatplanten, waarbij het mycelium aan de boomwortels bepaalde stoffen onttrekt, om dan weer andere stoffen, die schaars in de bodem voorhanden zijn, aan de wortels terug te geven.

Van de Zeepzwam bestaan er verschillende vormen en variëteiten, waarbij algemeen gesteld kan worden dat de soort nog onvoldoende onderzocht werd.

De hoed, waarvan de diameter van 6 tot 12 cm varieert, is vaak onregelmatig gewelfd en later vrijwel vlak met een golvende rand en een brede umbo. De kleur is meestal olijf- tot donkergroen, maar bruinachtige, geelachtige, okerkleurige en soms witachtige vormen komen eveneens voor. Het hoedmidden vertoont hierbij meestal een iets donkerder tint. De hoedhuid is glad en vochtig aanvoelend. Bij droog weer is ze dikwijls openbarstend.

De vrij ver uiteenstaande plaatjes zijn wit tot witachtig, met een groenachtige schijn en wat rood kleurend bij wrijven. Ze zijn ingekeept bij de steel en met een tandje aangehecht.

TRICHOLOMA SAPONACEUM

(Zeepzwam)

De 6-12 cm lange en 1,5-2,5 cm dikke, rolronde, rechte of gebogen steel is vol en stevig. Aan de basis is hij soms puntig of verdikt. De steel is glad, fijnvezelig of fijngeschubd. Aanvankelijk is hij wit, later grijs met een rood kleurende basis. Het vlees is witachtig, maar na kneuzing of doorsnijden wordt het aan de lucht langzaam maar duidelijk rose en onderin de steel rood. De sporen (5-6 x 3-4 μm) zijn wit, ellipsoïdaal en glad.

Deze paddestoel heeft een duidelijke zeepgeur en smaakt bitter, waardoor hij op zijn minst ongenietbaar is. De Zeepzwam zou eventueel voor een Gele, een Glanzende of een Populier-ridderzwam kunnen aanzien worden, maar de typerende geur en de rose tot rode verkleuring van het vlees zijn gemakkelijke herkenningstekenen.

In de meeste paddestoelengidsen wordt de Zeepzwam als niet giftig aangeduid. Volgens sommige bronnen zou hij alleen in rauwe toestand giftig zijn omwille van de aanwezigheid van thermolabele hemolytische bestanddelen.

In andere, meer toxicologisch gerichte referaten wordt de Zeepzwam hoe dan ook als een giftige of een op zijn minst verdachte *Tricholoma*-soort bestempeld. Hierbij is het echter niet duidelijk of de giftigheid toe te schrijven is aan :

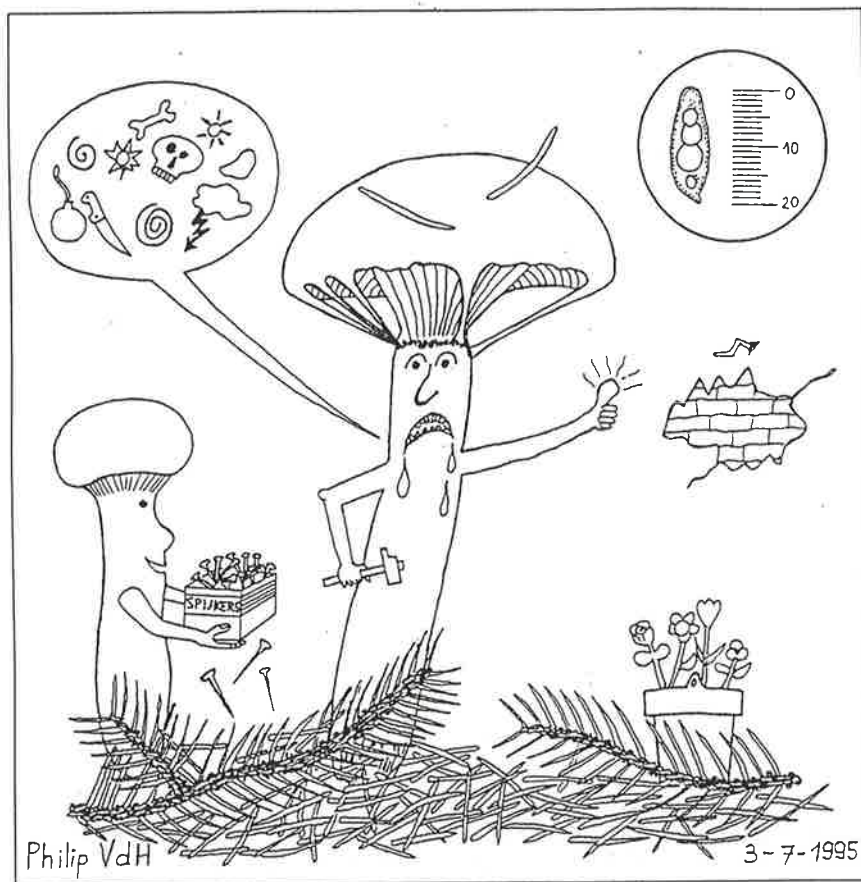
- (1) het onvoldoende gekookt zijn,
- (2) een individuele overgevoeligheid of
- (3) de werkelijke aanwezigheid van een toxine.

Als besluit kan dan ook gesteld worden dat de Zeepzwam toch beter gemeden wordt.

Een aantal jaren geleden zouden Tsjecho-Slowaakse onderzoekers uit de Zeepzwam een substantie met antibiotische werking, die de groei van bepaalde bacteriën afremt, hebben afgezonderd. Dit betekent dat bepaalde bestanddelen uit de Zeepzwam mogelijks voor medicinale doeleinden zouden kunnen aangewend worden.

GOMPHIDIUS GLUTINOSUS

(Slijmige spijkerzwam)

B. Slijmige spijkerzwam (*Gomphidius glutinosus*)

De Slijmige spijkerzwam behoort tot de orde van de Boletales en de familie van de Gomphidiaceae. De paddestoel, die bij ons eerder zeldzaam is, wordt van juli tot oktober aangetroffen in naaldbossen, langs bosranden en vooral onder jonge sparren op zandgronden.

Ondanks de plaatjes onderaan de hoed zijn de spijkerzwammen duidelijk verwant met de boleten. Zo zijn het ook mycorrhiza-zwammen, maar dan alleen met naaldbomen. Verder zijn de plaatjes gemakkelijk te scheiden van het hoedvlees, juist zoals de buisjes bij de boleten, terwijl de donkere langwerpige sporen eveneens veel gelijkenis vertonen met die van de boleten.

De Slijmige spijkerzwam heeft een 5 tot 12 cm brede en bijna cirkelronde vlezige hoed. Bij jonge exemplaren is de hoed gewelfd en vertoont hij vaak een omgekrulde rand. Later is hij vlak of iets verdiept in het midden. De kleur van de hoed varieert van bruin tot violetachtig grijs met zwartachtige vlekken bij het ouder worden. Aanvankelijk is de hoed bedekt met een dikke en aftrekbare slijmerige velumlaag. De hoedhuid zelf laat ook gemakkelijk los.

De ver uiteenstaande en langs de steel aflopende plaatjes zijn dik, met een stompe en nogal gegolfde snede, en t.h.v. de hoedrand gevorkt. Eerst zijn ze witachtig en later grauwgrijs van kleur.

De massieve, stevige en vezelige steel (3,5-10 x 1-2 cm) is plakkerig en bovenaan witachtig. Aan de basis is hij geelachtig tot citroengeel. Tussen de steel en de hoedrand wordt bij jonge exemplaren een slijmerig velum, dat de plaatjes bedekt, aangetroffen. Ter hoogte van de hoedrand scheurt dit velum, waarna het op de bovenkant van de steel als een ringvormige zone, die door de sporen donker wordt gekleurd, achterblijft.

In de hoed is het vlees zacht en wit, terwijl het een grauw uitzicht heeft onder de hoedhuid. Het vlees van de steel is geelachtig en taaier. Dat van de steelbasis is eerder citroengeel. Vermoedelijk bestaat er een verband tussen de kleur van het vlees in de steel en de bijnaam "rabarbersteel" die aan de Slijmige spijkerzwam wordt gegeven. Het vlees heeft nagenoeg geen geur en de smaak is aangenaam. De sporen zijn langwerpig-spoelvormig (18-20 x 6-8 μ m) en olijfgroen tot grijszwart.

Ondanks zijn slijmerig, en daardoor weinig aantrekkelijk uiterlijk is de Slijmige spijkerzwam een goede consumptiepaddestoel. Er dient wel te worden opgemerkt dat hij maar beperkt houdbaar is. Bij het inzamelen is het nodig eerst het slijm, waarin meestal aarde en dennennaalden kleven, af te vegen aangezien ander ingezameld materiaal hierdoor bevuild raakt. Vooraleer hij onder toevoer van warmte wordt toebe-

reid, wordt de hoedhuid ook liefst volledig verwijderd.

Jonge exemplaren van de Slijmige spijkerzwam kunnen verwisseld worden met de Bruine ringboleet die op dezelfde plaatsen kan voorkomen. Zodra de hoed zich spreidt ziet men echter plaatjes in plaats van buisjes.

Wanneer de Slijmige spijkerzwam bij regenweer wordt ingezameld, zou men per ongeluk ook jonge exemplaren van de Gewone krulzoom kunnen plukken, want die voelen even kleverig aan en de omgekrulde hoedrand is vaak ook een kenmerk van de Slijmige spijkerzwam. De Gewone krulzoom kan gevaarlijk zijn omdat (1) de paddestoel in rauwe toestand maagdarmlachten kan veroorzaken en (2) meerdere consumpties van de onder toevoer van warmte klaargemaakte paddestoel bij overgevoelige personen aanleiding kunnen geven tot een immuun-hemolytische anemie die in het ergste geval dodelijk kan zijn. Bij nauwkeurig onderzoek van de vruchtlichamen zijn er nochtans voldoende verschilpunten waarneembaar. Zo heeft de Slijmige spijkerzwam een dikkere slijmlaag, terwijl zijn witte tot grijze plaatjes verder uiteenstaan, vergeleken met die van de Gewone krulzoom die dan weer bleek-okker zijn van kleur. Wanneer de plaatjes en de steel van de Gewone krulzoom gekneusd worden, ontstaan kastanjebruine vlekken. Daartegenover staat de citroengele kleur van het vlees die onderin de steel van de Slijmige spijkerzwam onmiddellijk bij het doorsnijden van het vruchtlichaam wordt waargenomen.

De tekeningen zijn van de hand van Philip Van den Heede (° 4-3-1985), Oude Dorpsweg 14, 9750 Zingem-Ouwegem. Ze zijn geïnspireerd op de illustraties uit het boek 'Le Gratin des Champignons' van Georges Becker & Roland Sabatier (1986), Editions Jacques Glénat & Roland Sabatier.

Referenties

- Baier J. (1995). Giftige paddestoelen leren kennen en determineren. R&B, Lisse, p. 107 en 160.
- Becker G. (1993). Rebo Natuurgids Paddestoelen. Rebo Productions, Lisse, p. 60-61 en 140-141.
- Becker G., Giacomoni L., Nicot J., Pautot S., Redeuilh G., Branchu G., Hartog D., Herubel A., Marxmüller H., Millot U. & Schaeffner C. (1982). Guide des Champignons. Sélection du Reader's Digest, Paris, p. 50.
- Bresinsky A. & Besl H. (1985). Giftpilze: ein Handbuch für Apotheker, Ärzte un Biologen. Wissenschaftliche Verlagsgesellschaft mbH Stuttgart, p. 156.
- Clémenton H., Cattin S., Ciana O., Morier-Genoud R. & Scheibler G. (1983). Pilze im Wandel der Jahreszeiten. Editions Piantanida, Lausanne, p. 348-349.
- Moreau C. (1980). Larousse Paddestoelen Encyclopedie. Uitgeverij Heideland-Orbis N.V., Hasselt, België, p. 179 en 303.
- Pace G. (1975). Praktisch handboek Paddestoelen. Uitgeverij Heideland-Orbis N.V. - Hasselt, p. 148 en 242.
- Philips R. (1981). Paddestoelen en schimmels van West-Europa. Uitgeverij het Spectrum, Utrecht/Antwerpen, p. 37 en 189.
- Van den Heede M.A. (1991) Paddestoelvergiftigingen en mycetisme. Farm. Tijdschr. België, 68 (4): 92-108.
- Zeitlmayer L. (1977). Thieme's Paddestoelenboek. B.V. W.J. Thieme & Cie - Zutphen, p. 99-102 en 133-134.

Jaarverslag 1998

Ferdinand COBBAUT
Korte Heerweg 7, 9041 Oostakker

Beste Vrienden van de Plantentuin,

We voelen reeds de laatste adem van 1998 en schoorvoetend doch niet te stuiten komt 1999 reeds aan de deur piepen. Tijd dus om even stil te staan en te kijken, evalueren hoe 1998 was.

Een jaar als een ander, bestaande uit 12 maanden en 365 dagen, niets bijzonders dus, alhoewel, eens te meer was dit jaar net als elk ander, een uniek jaar. Uniek omdat het bij niemand nog ooit zal terugkeren, uniek omdat wat gebeurde onomkeerbaar is geworden. Hopelijk voor velen van ons met meer vreugdevolle dagen dan andere. En de vereniging, hoe heeft die het jaar 1998 doorgemaakt ?

Laat ons beginnen met onze gidsbeurten te bespreken. We mogen als vereniging er fier op gaan zulke goede, gemotiveerde en verstandige gidsen te kunnen aanhoren tijdens de rondleidingen. Ik zou deze keer even speciaal willen stilstaan bij deze mensen die belangenloos, puur uit vriendschap met de tuin en met de leden van onze vereniging iedere eerste zondag van de maand een rondleiding voorbereiden en elke dag van de Gentse feesten zowel voormiddag als namiddag, paraat staan om de talrijke bezoekers terug een stukje schoonheid van de Plantentuin te laten ervaren. Tevens geven zij elk ook enkele thematische wandelingen, een korte opsomming volgt nu :

Zondag 1 maart 1998, Het serrecomplex o.l.v. Ferdinand Cobbaut

Zondag 5 april 1998, Lentebloei o.l.v. Peter Dewulf

*Vrijdag 1 mei 1998, Leupegem o.l.v. Cyrilla Gillis

Zondag 3 mei 1998, Eetbare bloemen met proeverij o.l.v. Hilde Mortier

Zondag 7 juni 1998, Kuipplanten o.l.v. Roger Laureyns

Zondag 5 juli 1998, Flora magica o.l.v. Chris De Permentier

Zondag 2 augustus 1998, Waterplanten o.l.v. Peter Dewulf

Zondag 6 september 1998, Klimplanten o.l.v. Roger Laureyns
*Zondag 27 september 1998, Paddestoelenwandeling o.l.v. Cyrilla Gillis
Zondag 4 oktober 1998, Kennismaken met herfstproducten o.l.v. Hilde Mortier
Maandag 20 juli 1998, Flora Magica o.l.v. Chris De Permentier
Vrijdag 24 juli 1998, Planten en hun verschillen o.l.v. Paul Goetghebeur
Zondag 26 juli 1998, Flora Biblica o.l.v. Chris De Permentier

Tijdens de Gentse Feesten konden we terug een cafetaria inrichten. Laten we daarom de mensen die zich hiervoor inspanden eventjes in de schijnwerpers plaatsen. We zijn Denise Deschaepmeester, Hilde Mortier, Kris Roels en Annie Desmet enorm dankbaar voor de inzet en het vrijwillig bakken van taarten en cakes. We hopen ook volgend jaar op deze mensen een beroep te kunnen doen. Tevens richten wij tot alle andere leden onze vraag om eventueel te komen helpen bij dit evenement. Met twee is alles toch veel leuker dan alleen, of niet soms ?

Naast deze wandelingen zijn er natuurlijk nog andere activiteiten in de Plantentuin. Zoals jullie wellicht weten hebben we twee opruimacties gehad, eentje op zaterdag 4 april 1998 en een ander op zaterdag 4 juli 1998.

Verscheidene van onze leden zijn ons op die dagen komen helpen. We willen er tevens aan herinneren dat je niet verplicht wordt om een volledige dag te komen, een halve dag is ook reeds leuk meegenomen.

Naast deze opruimacties mogen we natuurlijk niet vergeten te vermelden de continue medewerking, gedurende reeds verscheidene jaren, van Diane Van Audenhove. We hopen in de toekomst meerdere van deze mensen te vinden die zelf een stukje van de Plantentuin kunnen onderhouden alsof het hun eigen tuintje was.

De ruilbeurs op zondag 5 april 1998 was een echte meevaller. Het is nog steeds een grote publiekstrekker en de geïnteresseerden vinden er toch altijd wel iets nieuws wat ze nog niet hadden.

In de Plantentuin werden er ook nog verschillende cursussen gegeven. Ikebana is één van onze parapleerdjes geworden.

Op verschillende tentoonstellingen mogen cursisten samen met de lesgeefster de omgeving opfleuren. Op 5 december 1998 heeft Hilde Mortier nog enkele van onze leden de kunst aangeleerd om met eenvoudig materiaal een mooie kerstversiering te maken.

Er waren ook nog enkele tentoonstellingen in de Plantentuin. De paddestoelententoonstelling die zoals elk jaar terug een enorme publiekstrekker was. De tentoonstelling over de plantenweelde op de Canarische eilanden waar er iets minder publiek op af gekomen is, maar waarvoor onze vereniging een grote inspanning heeft gedaan. De Vrienden van de Plantentuin hebben namelijk een heel mooi boekje gefinancierd dat verschenen is bij de opening van de tentoonstelling. Met enige cynisme kunnen we zeggen dat alle geïnteresseerden in dit boekje nog heel wat exemplaren kunnen bekomen bij de secretaris of via iemand van het bestuur.

Tevens was er de prachtige tentoonstelling *Hippeastrum* (*Amaryllis*) & bolgewassen. De kunsttentoonstelling *Twijgen en Knoppen* en de plantenschilderijen van Prof. L. Daels. Voor de volledigheid vermelden wij ook de kunsttentoonstelling: "Foto's uit /in de Plantentuin". Tijdens de maanden juli tot september konden we ook Hang- en perkplanten bewonderen.

Genoeg binnen de Plantentuin, onze vereniging is dit jaar ook actief geweest buiten de Plantentuin. Talrijke leden konden veel moois bewonderen tijdens één of meerdere van de volgende excursies.

Zaterdag 28 maart 1998, De Steengroeven in omgeving van Doornik.

Zaterdag 18 april 1998, De Thiérache en het brongebied van de Oise.

Zaterdag 9 mei 1998, Avondbezoek aan Het Arboretum van het Leen.

Zondag 24 mei 1998, Domein Herkenrode en vasteplantentuin van Mevr. Verhaeghe-Overbeke en de Kruidtuin van Leuven.

Zaterdag 13 juni 1998, Ronde van de Rozen bij Van Sante & Mogensen.

Zondag 28 juni 1998, Bezoek aan de tuin van Marc Geens te Zomergem.

Zaterdag 5 september 1998, Stadswandeling door de kuip van Gent.

Je merkt het terug meerdere keren hebben wij de Plantentuin achter ons gelaten. Alle uitstappen in detail bespreken zou ons te ver leiden, maar we kunnen gerust stellen dat de uitstappen met eigen vervoer dit jaar een zeer groot succes kenden.

De busuitstappen dit jaar noteerden minder belangstellenden dan vorige jaren. Dit is dan ook de reden dat de uitstap van 23 augustus 1998 naar Bokrijk werd afgelast. We hopen in de toekomst weer meer leden aan te spreken met onze busuitstappen.

Om dit jaarverslag te besluiten mogen we natuurlijk onze redacteur en zijn team niet vergeten, die er dit jaar terug voor gezorgd hebben dat we 4 mooie ledenbladen in onze bus aantreffen van elk 48 bladzijden dik.

De algemene vergadering op zaterdag 12 december 1998 sloot zoals elk jaar onze activiteiten af, de korte winterslaap kan beginnen.

Och we waren het bijna vergeten, het ledenaantal. Natuurlijk was ik dit niet vergeten maar dit wilde ik dit jaar echt tot het laatste bewaren. We zijn er dit jaar in geslaagd om de magische kaap van de 600 leden te overschrijden. In 1998 waren er 642 personen lid van onze vereniging dit is een stijging met 61 leden ten opzichte van vorig jaar. Er waren 464 gewone leden, 141 beschermende leden en 37 steunende leden. Slechts 94 leden vernieuwden hun lidmaatschap niet (in 1997 waren er dit 127). We kregen dus dit jaar 155 nieuwe leden. Een dikke proficiat aan allen die hieraan meewerkten en voornamelijk aan de leden zelf. Als bestuur hopen we dat we nog verder blijven groeien zodanig dat we misschien met 777 (4 cijfertjes) leden het volgende millennium kunnen aanvangen. Het bestuur zal er alles aan doen om jullie het zoveel als mogelijk naar jullie zin te maken.

Lees vlug het artikel met de toekomstige activiteiten voor 1999, je zal vlug merken dat we terug niet zullen stil zitten.

Toekomstige activiteiten in 1999

Ferdinand COBBAUT
Korte Heerweg 7, 9041 Oostakker

Beste Vriend(in) van de Plantentuin,

Zoals naar trouwe gewoonte verschijnt in dit ledenblad een overzicht van de reeds geplande activiteiten voor het volgende jaar. We zijn blij dat we jullie dit nu reeds kunnen meedelen want het is toch altijd nuttig om bepaalde zaken te kunnen plannen, zodanig dat u geen enkele activiteit van de Vrienden hoeft te missen.

Er zullen terug verschillende gidsbeurten zijn.

Elke eerste zondag van de maand vanaf februari zullen de gidsen hun best doen om jullie terug het moois te laten ontdekken van de Plantentuin.

Er zullen ook verschillende thematische wandelingen worden gegeven. Hieronder geven we een korte opsomming. Jullie zullen ze verder kunnen volgen in de agenda.

Zondag 7 maart : Cactussen o.l.v. Cyrilla Gillis

Zondag 4 april : Lentegebeuren o.l.v. Harald Evrard

Zondag 6 juni : Waterplanten o.l.v. Peter Dewulf

Zondag 4 juli : Economische gewassen in de serres o.l.v.
Ferdinand Cobbaut

Zondag 1 augustus : Klimplanten o.l.v. Roger Laureyns

Zondag 5 september : Verspreiding van vruchten en zaden o.l.v.
Ferdinand Cobbaut

Zondag 3 oktober : Paddestoelenwandeling o.l.v. Cyrilla Gillis

Zondag 7 november : Herfstgebeuren o.l.v. Harald Evrard

Tijdens de Gentse Feesten zullen de gidsen elke voormiddag van 10.00 u tot 12.00 u en van 14.00 u tot 16.00 u gidsen. Tijdens het laatste weekend zullen er ook avondrondleidingen gegeven worden van 9.00 u tot 23.00 u.

Tenslotte zullen er tijdens de Gentse Feesten ook enkele thematische wandelingen worden ingericht :

Zondag 18 juli in de voormiddag : Proeverij o.l.v. Hilde Mortier
 Maandag 19 juli in de namiddag : Flora Biblica o.l.v. Chris De
 Permentier
 Dinsdag 20 juli in de voormiddag : Chinese planten o.l.v. Roger
 Laureyns
 Dinsdag 20 juli in de namiddag : Flora Magica o.l.v. Chris De
 Permentier
 Woensdag 21 juli in de namiddag : Geurenpad o.l.v. Gilberte
 Comhaire
 Donderdag 22 juli in de voormiddag : Economische gewassen in
 de serres o.l.v. Ferdinand Cobbaut
 Donderdag 22 juli in de namiddag : Cactussen o.l.v. Cyrilla
 Gillis
 Vrijdag 23 juli in de namiddag : Verrassingswandeling o.l.v.
 Paul Goetghebeur
 Zaterdag 24 juli in de voormiddag : Kuipplanten o.l.v. Roger
 Laureyns
 Zondag 25 juli in de namiddag : Botanische reis in 80 minuten
 rond de wereld o.l.v. Chris De Permentier

U merkt het, genoeg gelegenheden om ons eens te komen bezoeken. Breng eventueel vrienden en kennissen mee, hopelijk worden ze nadien ook lid.

Naast de gidsbeurten zijn er in de Plantentuin nog andere activiteiten te verwachten.

Twee opruimdagen, de eerste op zaterdag 17 april, de tweede op
 zaterdag 10 juli. Deze opruimdagen zijn een gelegenheid voor
 onze leden om in de Plantentuin daadwerkelijk zelf te helpen. Je
 bent niet verplicht om een volledige dag te komen, als je een
 halve dag kunt komen zijn wij ook reeds zeer blij.
 De sfeer zal zeker fantastisch zijn.

De paddestoelententoonstelling zal wellicht starten op donderdag 30 september, en gedurende een week zal ze de mensen proberen te bekoren.

Tevens zal er dit jaar tussen 8 mei en 16 mei ook een orchideeëntentoonstelling worden gehouden.

En nu ook eens de activiteiten buiten de Plantentuin, de uitstappen waar de meeste mensen van wakker liggen om toch maar te kunnen meegaan.

We starten dit jaar heel vroeg en er zijn ook enkele buitenlandse trips bij. Hieronder volgt een beknopte opsomming. In de volgende nummers van ons ledenblad zal je verdere informatie en inschrijvingsformulieren vinden.

Zaterdag 23 januari : bezoek aan het stedelijk natuurreservaat Bourgoyen-Ossemeersen o.l.v. Cyrilla Gillis.

Zaterdag 20 maart : bezoek aan het schoolmuseum Michel Thiery o.l.v. plaatselijke gids.

Zaterdag 10 april : bezoek aan de tuin van Hilde Mortier, die we nu vroeg in de lente gaan bekijken

Donderdag 6 mei : Engeland, Wakehurst Place, een midweekse uitstap naar een domein in beheer door de Royal Botanic Gardens, Kew.

Zaterdag of zondag 29 of 30 mei : bezoek aan de zoo achter de schermen, samen met een bezoek aan de tuin van Karel Van Oostveldt.

Zaterdag 5 juni : Engeland, Wakehurst Place, zoals hierboven, maar voor leden die zich in de week niet kunnen vrijmaken.

Zaterdag 19 juni : tuin van Dirk Gunst, met een unieke en vrijwel complete collectie Geraniums, de échte !.

Zondag 4 juli : Zuidmarkt te Brussel, etnobotanische uitstap, misschien met proeverij

Zaterdag 28 augustus : kruidenkwekerij Bastin, te Brunssum (Nederland) en de het natuurreservaat Altenbroek in de Voerstreek (Limburg).

Zaterdag 11 september : tuin van dokter Peleman, waar we reeds op bezoek zijn geweest, maar zeer lang geleden.

Zaterdag 18 september : Stadswandeling door Gent, met deel 2 van een collectie unieke, onbekende plekjes.

Zaterdag 16 oktober : Paddestoelentocht te Waarschoot o.l.v. Cyrilla Gillis

En misschien nog wel enkele uitstappen die nu nog niet precies konden geprogrammeerd worden.

Terug in de Plantentuin zullen we op zaterdag 11 december onze algemene ledenvergadering houden.

Als klapper op de vuurpijl en ik nodig jullie hierbij reeds allemaal van harte uit, organiseren wij een barbecue.

Maar de datum is uniek : zondag 13 juni 1999. Niets speciaals lijkt het, maar bedenk echter dat het die dag vaderdag is en dat we ook die dag aan onze kieslicht moeten voldoen. Dus geen beter moment om eens uit de gewone zondagssfeer te raken. Op vaderdag zorgen we voor de vaders, de moeders hoeven niet te koken en na een vermoeiende kiesopdracht kunnen we verpozen in de rust van de Plantentuin. Ver van alle hectische prognoses over verkiezingsuitslagen.

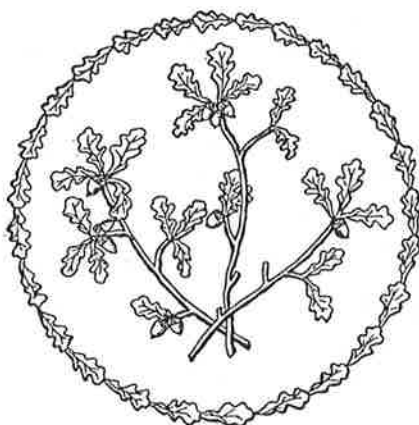
De datum staat nog niet helemaal vast, er is een (kleine) kans op een mogelijke verplaatsing. In het volgend nummer (maart 1999) zal deze onzekerheid zijn opgeruimd.

We hopen dat jullie met dit programma terug massaal zullen aanwezig zijn op onze activiteiten.

Mocht je nog wensen of bedenkingen hebben, gelieve ze gerust door te spelen aan één van de bestuursleden.

En denk eraan hoe meer leden hoe meer vreugd. Als je iemand kent die lid zou willen worden laat het ons weten.

Wij contacteren de persoon wel, of nog beter : maak hem/haar onmiddellijk lid en schrijf nadien het geld met de nodige mededelingen over op onze rekening. We zijn jullie nu alvast heel dankbaar.

Over erwten en asperges ...

Marc GEENS
Bauwerwaan 34, 9930 Zomergem

De hier nog te weinig bekende *Tetragonolobus purpureus*, een verwant van de inheemse Rode hauwklaver (*Tetragonolobus maritimus*), heeft in het Nederlands de naam Asperge-erwt meegekregen.

De plant is echter helemaal niet verwant aan de asperge, wel behoort ze tot dezelfde familie als de ons beter bekende doperwt, de Vlinderbloemigen.

Die doperwt is een soort uit het genus (meestal in het Nederlands vertaald als "geslacht") *Pisum*. Onze Asperge-erwt wordt gerekend tot een ander genus, dat soms als een sectie binnen het genus Rolklaver (*Lotus*) wordt gezien.

Het genus *Tetragonolobus* laat zich kenmerken door de drietallige bladeren, grote en bladachtige steunblaadjes (stipulen), bloemen alleenstaand of gepaard, de kelktandjes zijn gelijkvormig, de peul is vierkantig, met vleugeltjes op de naden.

De wetenschappelijke naam is afgeleid uit het Grieks, met *tetra* = vier, *gonia* = hoek, en *lobos* = langwerpig aanhangsel, lob. De soorten van dit genus komen voor in het Mediterrane gebied, over Centraal-Europa uitlopend naar Oekraïne en Klein-Azië. Men vindt ze meestal in grasland en langs waterlopen.

De Asperge-erwt is een plantje dat ongeveer 40 cm hoog wordt. Het heeft drietallige (klaverachtige) bladeren, 40 x 25 mm, met de grootste breedte ver boven het midden. De deelblaadjes zijn lichtjes zilverig behaard, net zoals de stengel. Hierdoor is het plantje prachtig in de ochtenddauw.

De bloemen zijn typisch vlinderbloemig en verschijnen meestal per twee in de bladoksels. Ze zijn ongeveer 1,5 cm groot en hebben een aparte karmozijnrode kleur (in tegenstelling tot wat de wetenschappelijke naam "*purpureus*" zou doen vermoeden).

Na de bloei groeit het vruchtbeginsel uit tot de vrucht, een peul. Deze peulen zijn vierkantig met duidelijke, 2 mm brede, golvende vleugels op de naden.

De twee peulen (twee bloemen !) staan in een hoek van ruim 90 ° ten opzichte van elkaar, ze worden 3-9 cm lang en 6-8 mm op doorsnede. De bruine "erwtjes" zijn ovaal, ongeveer 4-6 x 3-5 mm.

De naam Asperge-erwt (Engels : *asparagus pea*, Frans : *pois asperge*, ook wel : *pois carré*, naar de vrucht) zou zijn afgeleid van de jonge, nog bladerloze stengels die als asperge kunnen worden gegeten, hoewel naar mijn mening een vergelijking met hopscheuten meer op zijn plaats zou zijn geweest.

De *sperzie* boon (een afgeleide vorm van *asperge* !) zou haar naam te danken hebben aan de bereidingswijze die wat lijkt op die van asperges. Misschien ook wel een meer plausibele uitleg voor onze Asperge-erwt ? Weer anderen vergelijken de smaak met die van asperge zelf ...

De Engelse naam *asparagus pea* (letterlijk = asperge erwt) wordt ook wel gebruikt ter aanduiding van een andere vlinderbloemige, *Psophocarpus tetragonolobus*, met inderdaad ook gevleugelde peulen, maar de bloemen staan in trossen en de peulen zijn 10-25 cm lang, met erwten van ongeveer 1 cm groot.

Om de mogelijke verwarring nog te verhogen is er ook een *asparagus bean* (letterlijk : asperge boon), die alweer een andere vlinderbloemige soort aanduidt, eentje met een spectaculaire peul die tot 90 cm (!) lang kan worden, met de bijzonder toepasselijke naam *Vigna unguiculata* subsp. *sesquipedalis*.

Beide soorten zijn in Azië een heel normaal product op de lokale markten.

De peulen van de asperge-erwt dienen jong te worden geoogst. Ze mogen maximaal 5 cm lang zijn, anders worden ze vezelig en daardoor moeilijk te eten. Ze worden gegeten zoals suiker- of peulervwten (en dus niet als doperwten gedopt).

Bij het koken verkleuren de peulen, ze worden geelachtig, maar de vleugels behouden hun lichtgroene kleur.

Verder blijkt men de geroosterde zaden (de erwten) ook te kunnen gebruiken als surrogaat koffie. Daarnaast zouden de erwtjes ook kunnen gebruikt worden om extra smaak te bezorgen aan rijst.

Er wordt zelfs beweerd dat de jonge blaadjes in de keuken te gebruiken zijn - zelf vind ik er geen extra smaak aan. Bij kneuzing geeft het verse blad een zwakke bonengeur af. Maar ondanks de vele mogelijkheden in de keuken blijft het voor mij toch voornamelijk een leuke tuinplant.

De Asperge-erwt wordt in het voorjaar gezaaid, net zoals bonen, want ook deze soort is vorstgevoelig. U kan ook voorzaaien in potjes en de kleine plantjes na de IJsheiligen (na 10 mei) buiten uitplanten. De zaadjes kiemen na ongeveer 10-14 dagen. Plant ze zo'n 25-30 cm uit elkaar. Bij ter plekke zaaien laat ik ze 15 cm in de rij staan en zo'n 40 cm tussen de rijen.

De plantjes worden 40-50 cm groot en ze vormen goed vertakte, bossige planten die eventueel wat gaan doorliggen bij winderig of nat weer. Als dat gebeurt, kunnen de peulen gaan rotten.

De plant verkiest een zonnige groeiplaats, en kan tussen hogere planten staan waar het kleine blad en de mooi gekleurde bloemetjes extra invulling geven (zoals tussen lelies, of tussen gladiolen, ...)

Mits enig zoekwerk kan men wel zaden van de Asperge-erwt bekomen. Meestal gaat het dan om slechts enkele zaden, zodat het aangewezen is om het eerste jaar nog niet van de peulen te snoepen, bij voorkeur worden dan alle peulen geoogst, wanneer ze donkerbruin worden. Haal dan de zaden eruit, laat ze goed drogen voor u ze opbergt, en het volgende jaar heeft u dan zaden genoeg om door voldoende planten de aspergepeulen te laten produceren voor uw culinaire geneugten.

Zoekt u het niet in het culinaire, dan blijft het toch nog altijd een mooie, probleemloze en gemakkelijke "éénjarige" (= niet-winterharde doorlevende) voor de tuin.

Wil u het zelf eens proberen, kijk dan eens in de *Zadenlijst 1998* die u in dit nummer wordt aangeboden ...

Het schoolmuseum Michel Thiery

Ferdinand COBBAUT
Korte Heerweg 7, 9041 Oostakker

Je leest het goed, we brengen samen met een ervaren gids een bezoek aan het schoolmuseum Michel Thiery.

Een prachtig museum dat velen misschien nog kennen van vele jaren terug, andere van horen zeggen, en nog anderen kennen het misschien nog helemaal niet.

Een prachtig museum dat moderne wetenschap en paleontologie (fossielen, gesteenten, dieren) tentoonstelt.

Op zaterdag 20 maart 1999 bezoeken we het museum. Samenkomst om 9.30 u op het Sint-Pietersplein 14, Gent. Ruime parkeermogelijkheden op het plein zelf (meestal). Voor leden die deze plaats niet kennen, samenkomst om 9.00 u aan de ingang van de Plantentuin.

De rondleiding duurt ongeveer 2 uur. Tijdens deze algemene rondleiding zullen we ook een prachtige vertoning krijgen over Gent en Keizer Karel, een uniek klank- en lichtspel.

Een niet te missen activiteit. Een kleine bijdrage wordt wel gevraagd, we moeten de gidsen vergoeden, en voor niet-Gentenaars is er ook inkom te betalen.

Gelieve **100 F** over te schrijven op rekening 001-1192154 - 03 (voor 10 maart 1999) van De Vrienden van de Plantentuin, Willy Maststraat 51, 9032 Wondelgem.

Met als mededeling : *schoolmuseum + uw naam.*

Lezersforum

Vorige jaargangen

Van de 12de, 14de, 15de en 16de jaargang zijn nog een aantal complete reeksen beschikbaar.

Deze worden u aangeboden aan iets minder dan de kostprijs (incl. verzendingskosten) : **150 F per jaargang**.

De som kan worden overgeschreven op ons rekeningnummer 001 - 1192154 - 03 van De Vrienden van Plantentuin, met als vermelding het nummer van de gewenste jaargang(en).

Brian Mathew

De jaarlijkse Helleborus-dagen van "Wilgenbroek", de vaste-plantenkwekerij van Maurice Vergote, gaan weer gepaard met een niet te missen voordracht.

Deze keer komt Brian Mathew spreken én zijn dia's tonen. Als geen ander is hij thuis in de wereld van vaste planten en dan voornamelijk die van de bolgewassen. Dat resulteerde in tal van artikels en enkele standaardwerken voor de gespecialiseerde plantenliefhebber. Hij behandelt zijn onderwerpen op een wetenschappelijk verantwoorde wijze, maar staat zeker niet los van een passionele beleving van het plantenrijk.

De voordracht gaat door op zaterdag 6 februari en (een herhaling) op zondag 7 februari 1999, telkens om 14 u.

Vooraf inschrijven is noodzakelijk, door een overschrijving of storting van 300 F op rekening 001 - 1652054 - 26, van Maurice Vergote, Wilgenbroekstraat 60, 8020 Oostkamp.

Deze activiteit gaat door op de kwekerij zelf, op het hierboven vermelde adres.

Meer informatie op het telefoonnummer 050 - 38 76 83.

Stormschade in de Plantentuin

In de nacht van 24 op 25 oktober werd onze regio "aangevallen" door een bijzonder krachtige storm.

En daarbij werd onze Plantentuin niet gespaard : een van de merktekens, onze grote Moerascypres (*Taxodium distichum*) bij de ingang sneuvelde.

Deze boom was al een hele tijd een "risicopatiënt", omwille van de gegaffelde hoofdstam. Beide delen waren door een elastische riem met elkaar verbonden (heeft u dat ooit opgemerkt ?), maar de gaffel bleek toch een zwakke plek.

Deze twee delen werden omver gewaaid, en vielen wonderwel tussen hun burens in, een Slangeden (*Araucaria araucana*) en een Mammoetboom (*Sequoiadendron giganteum*), zonder verdere noemenswaardige schade aan deze burens.

De zwakke plek tussen beide delen kon duidelijk worden vastgesteld, maar op die plaats deed Marc Libert een opmerkelijke waarneming : vanuit de (door schimmels ?) aangetaste strook groeiden enkele adventieve luchtwortels langs de stam naar beneden.

Uit een eerste, snelle overzicht van de literatuur over dergelijke luchtwortels blijkt dat ze maar uitzonderlijk bij Naaldbomen zijn waargenomen.

Beste Vrienden : uitkijken aub ! (en laat ons iets weten...)

Ruildag Merelbeke

Deze ruildag wordt voor onze vereniging stilaan een klassieker, en een gelegenheid waarbij we veel nieuwe leden kunnen werven.

Voor het bevolken van de stand en voor de actieve medewerking wil ik hier van harte bedanken :

Karel Otten, Hilde Mortier, Marc Libert, Marie-Therese Van den Hove, Godelieve Van den Heuvel-Janssens, Rose-Anne Remue, Lutgarde Van Craenenbroeck.

Uw hulp wordt ten eerste gewaardeerd, want : **samen** staan we sterk !

De VRIENDEN van de PLANTENTUIN GENT

**driemaandelijks tijdschrift
zeventiende jaargang
nr. 4 december 1998
ISSN 0777 - 8821**

Redactie :

Paul Goetghebeur, Ledeganckstraat 35, 9000 Gent
tel. : 09 - 264 5055 of 5056, fax : 09 - 264 5334
email : Paul.Goetghebeur@rug.ac.be

Aan de samenstelling van dit nummer hebben meegewerkt :

Koen Camelbeke, Ferdinand Cobbaut, Charles Declerck, Marc Geens,
Cyrilla Gillis, Marc Libert, Hilde Mortier, Karel Otten, Marc en Philip Van
den Heede.

Onze welgemeende dank gaat ook uit naar Gilberte Comhaire, Johan
Lambrecht, Henk Leyseele en André & Denise Wille-D'Haese voor de
kopieer-, plooi-, kleef-, sorteer-, en transportactiviteiten, die het
verschijnen van het vorige nummer mogelijk hebben gemaakt.

© De Vrienden van de Plantentuin Gent, 1998.

Overname van artikels is alleen mogelijk mits en ná schriftelijke
toestemming van de redacteur.

Lidgeld 1999

U kan uw bijdrage overschrijven op rekening 001 - 1192154 - 03 van
De Vrienden van de Plantentuin Gent, met de vermelding : lid 1999
(en graag naam + adres van het lid !).

**Gewoon lid : 400 BF
Beschermlid : 600 BF
Steunlid : 1000 BF**

De
VRIENDEN van de PLANTENTUIN
GENT

driemaandelijks tijdschrift
zeventiende jaargang
nr. 4 december 1998
ISSN 0777 - 8821

3/6124	9050 Ledeberg 1
P.B.	
België-Belgique	

v.u. Paul Goetghebeur
Ledeganckstraat 35
9000 Gent

afgiftekantoor
9050 Ledeberg 1